

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

2



ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 2. – 716 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

<i>Тупікова Тетяна Валеріївна</i> ФУНКЦІОНУВАННЯ КОЛЬОРОПОЗНАЧЕНЬ У СЕРЕДНЬОВЕРХНЬОНІМЕЦЬКІЙ МОВІ	601
<i>Швелідзе Лідія Дмитрівна</i> КЕЙС-МЕТОД ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПРАВНИЧІЙ ОСВІТІ	603
<i>Шевченко-Бітенська Олена Валентинівна</i> НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ МОВЛЕННЯ ДОНАЛЬДА ТРАМПА ТА КАМІЛИ ГАРИС ПІД ЧАС ПЕРЕДВИБОРЧИХ ДЕБАТІВ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ.	605
<i>Mykola E. Alexeyev</i> AN AVENUE TO PLAIN LANGUAGE IN LEGAL ENGLISH	608
<i>Ksenia Kovalova</i> THE CONCEPT OF FABRIC AS A CONCEPTUAL METAPHOR	611
<i>Лесневська Катерина Вікторівна</i> РОЛЬ ТЕРМІНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ.	613

СЕКЦІЯ 25. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІКИ, ЛІНГВІСТИКИ ПРАВА ТА ЗМІ

<i>Мамич Мирослава Володимирівна</i> КОНТЕНТ ВИДАННЯ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВПЛИВУ НА СУСПІЛЬСТВО.	615
<i>Кісельова Анастасія Андріївна</i> ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ НЕФІЛОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ.	618
<i>Назаренко Оксана Миколаївна</i> ДУХОВНА ІДЕНТИЧНІСТЬ НАЦІЇ В ЕТНОЛІНГВІСТИЧНОМУ АСПЕКТІ	620
<i>Томчаковський Олександр Георгійович</i> ПОЛІКОДОВИЙ VS КРЕОЛІЗОВАНИЙ ТЕКСТ	623

СЕКЦІЯ 26. ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

<i>Колкутіна Вікторія Вікторівна</i> ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ЗАСОБІВ ПОЕТИКИ У СТРУКТУРІ МІЖНАРОДНОГО СТОРИТЕЛІНГУ	625
<i>Макаренко Олександр Юрійович, Макаренко Наталія Анатоліївна</i> ПЕРЕШКОДЖАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЖУРНАЛІСТА В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ.	628
<i>Маляренко Тетяна Анатоліївна</i> ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДУ СИТУАЦІЙНОГО АНАЛІЗУ У КОМПЛЕКСНИХ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ	631
<i>Скалацька Олена Віталіївна</i> СУЧАСНІ ФОРМИ ЦИРОВИХ МЕДІА.	633
<i>Грушевська Юлія Андріївна</i> ДЕМОКРАТИЗАЦІЯ МОВЛЕННЄВИХ НОРМ ЯК АТРИБУТ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО РЕКЛАМНОГО ТЕКСТУ	636
<i>Червінчук Аліна Олегівна</i> РОЛЬ КОНСТРУКТИВНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ У ВИСВІТЛЕННІ СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ ВОЄННОГО ЧАСУ	638
<i>Чубук Олег Леонітійович</i> НАЙНЕОБХІДНІШІ КОМПЕТЕНТНОСТІ МЕДІЙНИКІВ В ЕПОХУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ.	641
<i>Літвінчук Ірина Сергіївна</i> РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЖУРНАЛІСТИЦІ: ЗАГРОЗА ЧИ МОЖЛИВІСТЬ	643

3. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25-26. Ст. 131.

Ключові слова: журналіст, військовий стан, правоохоронні органи, суд, адвокат, захист, відповідальність, відшкодування шкоди.

Keywords: journalist, martial law, law enforcement agencies, court, lawyer, defence, liability, compensation for damage.

Маляренко Тетяна Анатоліївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри журналістики, доктор наук з державного управління*

ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДУ СИТУАЦІЙНОГО АНАЛІЗУ У КОМПЛЕКСНИХ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Ситуаційний аналіз (кейс-стаді) – один з найбільш популярних якісних методів, який використовується для збору та аналізу інформації стосовно різноманітних соціальних та політичних процесів та явищ. Ключовою характеристикою кейс-стаді є фокус на одній або декількох проблемних ситуаціях, обмежених або часом, або предметом дослідження, для глибокого вивчення, розуміння проблематики та визначення динаміки розвитку. Використання методу кейс-стаді у наукових дослідженнях дозволяє досліднику виконати дві функції. По-перше, описати явище у всій його глибині та складності. По-друге, узагальнити висновки, отримані після застосування ситуаційного аналізу, на інші випадки, які можуть бути близькими до досліджуваного випадку, або можуть відрізнятись. Ключовим методологічним завданням при застосуванні методу кейс-стаді є ідентифікація особливого кейсу (випадку, ситуації) як елементу аналізу в сукупності з іншими випадками, які «підпадають» під положення теорії, яка тестується, аргументується та доповнюється новими знаннями у процесі дослідження. Наприклад, коли дослідник обирає для аналізу «заморожених» конфліктів конфліктну ситуацію в Абхазії, необхідно обґрунтувати, чому саме цей «заморожений» конфлікт повинен досліджуватись, чим він є цікавий, або чому його дослідження є корисним для вивчення проблеми в цілому.

Ситуаційний аналіз широко використовуються у дослідженнях соціальних медіа, політичних або соціологічних дослідженнях, дослідженнях у сфері економіки та бізнесу. Дослідницький дизайн наукових проектів на основі кейс-аналізу, як правило, базується на якісних методах дослідження, але кількісні методи використовуються також окремо або у сполучанні з якісними методами. Тобто, ситуаційний аналіз використовується для опису, порівняння, оцінки та поглиблення розуміння різних аспектів досліджуваної проблеми.

У застосуванні методу ситуаційного аналізу теоретична та емпірична складові дослідження повинні бути тісно пов'язані. Логіка наукового дослідження

виглядатиме таким чином. По-перше, обирається теорія, положення якої повинні бути підтверджені, розвинені або спростовані за допомогою ситуаційного аналізу. По-друге, обґрунтовується логіка дослідження за допомогою кейс-методу у відповідності до обраної теорії. По-третє, здійснюється глибинне дослідження одного або декількох кейсів у випадку порівняльного аналізу. І, нарешті, вчетверте, обґрунтовується, чому положення певної теорії повинні бути змінені, розвинені, доповнені у відповідності до здійсненого аналізу.

Виокремлюють такі різновиди кейс-стаді [1].

1. *А-теоретичні (ідеографічні) кейси* використовуються для описового дослідження окремих випадків проблеми. Цей різновид кейсів спрямований скоріше на поглиблене вивчення ситуації, ніж на розвиток теорій або підходів. Дослідник не переймається якимись особливими гіпотезами або теоретичними дослідженнями, а дозволяє фактам говорити за себе. Головна дослідницька цінність цього типу кейсів – унікальні емпіричні дані, зібрані, систематизовані та інтерпретовані дослідником. Безумовно, дослідник володіє науковими підходами та теоріями в обраній галузі та опирається на них, але теоретичні дослідження не є першочерговим завданням [1].

2. *Кейс-стаді, які керуються теоріями та побудовані навколо теорій*, є також емпіричними ситуаціями, але вони мають за мету не лише отримання нових емпіричних даних, але також їхній аналіз з позицій певних теорій. Цей різновид кейс-стаді часто називають «аналітикою» – аналіз не є повністю вільним від теорії, але теоретичні положення використовуються скоріше як структурне обрамлення емпіричних даних. У дослідженнях конфліктів а-теоретичні кейс-стаді становляться все менш поширеними. Перевага надається або кейсам, які підтверджують положення відомих теорій з метою уточнення певних аспектів, або сприяють побудові нових теорій [1].

3. *Кейси, які спрямовані на підтвердження гіпотез*, розвиток та доповнення існуючих теорій. У цьому випадку результати, отримані за допомогою кейс-методу, повинні бути підтверджені за допомогою інших методів. Так, наприклад, глибокий аналіз певного типу конфлікту допоможе виявити та обґрунтувати нові чинники конфлікту, які також можуть бути справедливими для інших типів конфліктів. У той же час, у випадках, коли дослідник обрав кейс-метод для перевірки, розвитку, доповнення наукових теорій, однієї ситуації для аналізу може виявитись недостатньо. Щонайменше, повинні досліджуватись дві ситуації (порівняльний кейс-метод) або декілька ситуацій за допомогою статистичних методів. Завданням порівняльного аналізу декількох кейс-стаді конфлікту може бути виявлення нових чинників конфлікту, виявлення взаємозв'язків між чинниками конфлікту (горизонтального зв'язку між чинниками, які знаходяться на одному рівні, вертикального зв'язку – між рівнями конфлікту), між контекстом конфліктної ситуації, наприклад, рівнем соціально-економічного розвитку країни та мотивацією бідніших груп для участі в конфлікті [1].

4. *Кейси, орієнтовані на аналіз девіантних ситуацій* (аномальних, нетипових ситуацій, які є виключенням). Кожне правило має свої виключення. Якщо в процесі здійснення емпіричного дослідження знаходяться ситуації, які є виключенням з правил, вони повинні досліджуватись окремо. У дослідженнях конфліктів «аномаліями» можуть бути визнані ситуації конфліктів, які трапились, незважаючи на те, що не було діагностовано жодних, відповідно до існуючих теорій конфліктів, чинників, або навпаки, ситуації, в яких було діагностовано чинники конфлікту, але відкритого протистояння не було. Аналіз ситуацій-виключень з правил є корисним та часто необхідним кроком побудови наукової теорії, тому що визначає випадки, в яких теорія може надавати певний збій. Цей різновид кейсів може доповнюватись статистичним аналізом, тому що саме статистичний аналіз дозволяє побачити випадки-виключення [1].

5. І, нарешті, *кейс-стаді, які призначені для побудови нової теорії*. Необхідно зазначити, що одиничні (індивідуальні) кейс-стаді, як правило, не використовуються для побудови нових теорій. Для пошуку та обґрунтування закономірностей, які є основою теорії, часто необхідно застосовувати мультиметодні дослідницькі підходи, які сполучають експерименти, статистичні методи та порівняльні кейс-стаді [1].

Список використаних джерел:

1. Levy J. S. Case Studies and conflict resolution. *The SAGE Handbook of Conflict Resolution*. SAGE Publications Inc., 2019. P. 72-85.

Ключові слова: кейс-метод, методологія, дослідження, проблема, теорія.

Keywords: case method, methodology, research, problem, theory.

Скалацька Олена Віталіївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри журналістики, доктор філософських наук*

СУЧАСНІ ФОРМИ ЦИРОВИХ МЕДІА

З появою мережі Інтернет значно полегшився процес отримання і поширення інформації. У споживачів з'явилася можливість отримувати її в необмеженій кількості та будь-який зручний для них час. Саме через ці зміни почалась трансформація традиційних ЗМІ в більш зручний прогресивний формат. Процес конвергенції засобів масової інформації почався ще в 70-х роках і триває до цього дня, адже з'являються найбільш зручні можливості поширення інформації, а також засоби залучення масової аудиторії. Багато традиційних ЗМІ переводять свої медіа в онлайн режим, наслідуючи новим тенденціям і намагаючись утримати аудиторію. Завдяки тому з'явився новий вид подачі інформації – нові